

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ

© Єрмолаєва В.В., 2010

Проаналізовано наукові підходи до визначення поняття “інновація”, розкрито економічну сутність та взаємозв’язок понять: “нововведення”, “інновація”, “інноваційний процес”, а також ґрунтовно розглянуто стадії інноваційного процесу. Запропоновано власне визначення понять “інновація” та “інноваційний процес”.

Ключові слова: інновація, інноваційний процес, науково-технічний прогрес, інноваційна діяльність, інноваційна сфера.

In the article the scientific approaches on determination of term “innovation” are analyzed, the economic essence and interconnection of concepts: “novelty”, “innovation”, “innovative process” is exposed, the stages of innovative process are thoroughly considered. Own determination of terms “innovation” and “innovative process” is offered.

Keywords: innovation, innovative process, scientific and technical progress, innovative activity, innovative sphere.

Постановка проблеми

У сучасній літературі як в науковій, так і публіцистичній термін “інновація” та похідні від нього: “інноваційний розвиток”, “інноваційна модель”, “інноваційна діяльність”, “інноваційний процес” майорять чи не в кожному абзаці друківаних видань. І кожен автор вкладає у цей термін власне бачення, що іноді є доволі суперечливим. У середині ХХ століття цей термін широко використовувався у всіх сферах життєдіяльності суспільства. Дуже важливо підкреслити, що інновації є об’єктом дослідження нових наук. При цьому філософи, розглядаючи інновації, роблять акцент на нові знання і розв’язання протиріч. Психологи передусім розглядають конфлікти, що виникають, способи їх розв’язання. Технічні науки акцентують увагу на технологічному аспекті змін принципово нової технології. Економічна наука фіксує не тільки процес впровадження, але й широкомасштабне рентабельне впровадження новинки (незалежно від його сутності: чи технологія, чи продукт, новий метод організації або структурні зміни).

Отже, під інновацією розуміється не просто об’єкт, який був впроваджений у виробництво, а успішно впроваджений об’єкт, який приносить прибуток, в результаті проведеного наукового дослідження або зробленого відкриття, який якісно відрізняється від попереднього аналогу. Тому, на нашу думку, інновації варто розглядати не тільки як деякі матеріальні або інформаційні об’єкти, але і як процеси постійних змін у технологічній, економічній, соціальній, управлінській сферах. Тобто інновація – це комплексний процес створення, розповсюдження і використання новинок для задоволення відповідних потреб. Сукупність науково-технічних, технологічних і організаційних змін, які відбуваються під час реалізації інновацій, можна визначити як інноваційний процес, а період створення і розповсюдження інновацій називають інноваційним циклом.

Залежно від об’єкта і предмета дослідження інновації можна розглядати:

- Ø як процес (Твіст, Койре, Інінгс, Раппопорт, Санто, Кабанов, Гвішіані, Макаров та ін.);
- Ø як систему (Лапін, Шумпетер);
- Ø як зміни (Валента, Яковець, Вода чек та ін.);
- Ø як результат (Левінсон, Бешелев, Гувріч).

У загальному вигляді цілями інновацій є: нові продукти, послуги і методи, необхідні для ліквідації технологічного відставання, успішного просування продукції на ринках, підтримки конкурентоздатності в науково-технічній сфері тощо; нові види сировини, матеріалів, устаткування, технологічних процесів, що відповідають вимогам НТП; соціальні нововведення, які дозволяють узгодити економічні та соціальні потреби суспільства; управлінські нововведення, що дозволяють адекватно реагувати на зміни в зовнішньому середовищі.

На нашу думку, одним з головних завдань будь-якого суспільства є оволодіння найновітнішими науково-технічними досягненнями, широке використання загальнолюдського інтелектуального надбання через створення та розвиток інформаційних мереж, забезпечення на цій основі соціального прогресу, встановлення моральних обмежень щодо небезпечних наслідків науково-технічного прогресу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Серед відомих зарубіжних (Б. Твісс, Б. Санто, В.Д. Хартман, Р. Солоу, Є. Тоффлер, Є. Фон Хіппель, Х. Бернет та ін.), російських (Р. Фатхутдінов, Валдайцев, В. Медінський, Іванов, Ю. Яковець та ін) та українських (О. Лапко, Ю. Бажал, Н. Краснокутська, Д.М. Черваньов та ін.) науковців, що досліджують і

вирішують проблеми інновацій сьогодні, є економісти, фінансисти, математики, юристи. Кожен з них трактує категорії інноваційної сфери залежно від мети дослідження і досліджуваних ефектів. В цих умовах особливе значення набуває вивчення і аналіз існуючих зарубіжних теорій і практики управління інноваціями в їх розвитку уточнення деяких категорій інноваційної сфери.

Постановка цілей

Дослідження теоретичних основ інновацій зумовлює постановку таких цілей:

- Ø дослідити наукові підходи до визначення поняття “інновація”, які надають розуміння змісту;
- Ø застосовуючи системний підхід, ґрунтовно розкрити сутність та взаємозв’язок понять: “нововведення”, “інновація”, “інноваційний процес”;
- Ø розглянути форми та основні стадії інноваційного процесу;
- Ø виявити специфіку інноваційного процесу;
- Ø запропонувати власні визначення до понять: “інновація” та “інноваційний процес”.

Виклад основного матеріалу

У сучасній літературі можна зустріти широке різноманіття визначень поняття “інновація”, оскільки інновація виникає внаслідок використання результатів наукових досліджень й розробок, які скеровані на вдосконалення процесів виробничої діяльності, економічних, правових і соціальних відносин у сфері науки, культури, освіти та в інших сферах діяльності суспільства. Цей термін може мати різноманітне значення в різних контекстах, їх вибір залежить від конкретних цілей виміру чи аналізу. Innovatio (лат.) – це відновлення, оновлення. За словником [1, с. 78], термін “Innovatio” перекладається з німецької як новизна, нововведення, інновація.

В економічній літературі щодо визначення поняття “інновація” можна знайти велику кількість різноманітних підходів, але найпоширенішими, на нашу думку, є два підходи:

1. Статичний, де інновація виступає як “інновація – продукт”, коли вона представляється як результат інноваційного-процесу у вигляді нової техніки (продукції), технології, нового методу, що впроваджені на ринку;
2. Динамічний, де інновація виступає як “інновація – процес”, коли в динаміці розглядається процес впровадження нових виробів, технологій, принципів замість існуючих [2, с. 36].

Саме тому, доцільно навести деякі з термінів, що розглядаються зі статичного підходу. Так під інновацією (нововведенням) розуміють остаточний результат створення і освоєння (впровадження) принципово нового чи модифікованого засобу (новини), який задовольняє конкретні суспільні потреби і є ефекти (економічні, науково-технічні, соціальні, екологічні) [3, с. 16].

Ще австрійський учений Й. Шумпетер в 1912 році ввів термін “нова комбінація”, який означає іншу якість засобів виробництва, яка досягається не шляхом дрібних поліпшень старого устаткування чи наявної організаційної структури, а дискретно через введення нових засобів виробництва чи систем його організації.

Пізніше Й. Шумпетер в своїй роботі “Кон’юнктурні цикли” (1939) ввів поняття “інновація” – як виробничу функцію, що зумовлює “кількісні зміни продукту з урахуванням змін в усій сукупності діючих на нього факторів, якщо замість сукупності факторів ми змінимо форму функції, то отримаємо інновацію” [2, с. 28]. Отже, він трактує поняття інновацію як зміну з метою впровадження і використання нових видів споживчих товарів, нових виробничих та транспортних засобів, ринків і форм організації в промисловості.

Ю.П. Морозов під інновацією розуміє прибуткове використання новацій у вигляді нових технологій, видів продукції, організаційно-технічних і соціально-економічних рішень виробничого, фінансового, комерційного чи іншого характеру.

Автори довідкового посібника [4, с. 4] вважають, що інновація – використання в тій чи іншій сфері суспільства результатів інтелектуальної (науково-технічної) діяльності, які спрямовані на вдосконалення процесу діяльності чи його результатів.

М. Хучек відмічає, що в “словнику польської мови” інновація означає впровадження чогось нового, якоїсь нової речі, новинки, реформи.

У словнику “Науково-технічний прогрес” інновація (нововведення) означає результат творчої діяльності, який спрямований на розробку, створення і розповсюдження нових видів виробів, технологій, впровадження нових організаційних форм.

У радянському енциклопедичному словнику інновація – нове явище в мові. Переважно у сфері морфології, яке виникло в цій мові в пізнішу епоху його розвитку.

В економічному словнику-довіднику інновація (нововведення) – втілення нових форм організації праці і управління, що охоплює не тільки окреме підприємство, але і їхню сукупність, галузь.

Б.А. Райзберг, Л.Ш. Лозовський, Е.Б. Стародубцева розуміють під інновацією – нововведення у сфері техніки, технології, організації праці та управління, які засновані на використанні досягнень науки і передового досвіду, а також використання цих новинок в різноманітних галузях і сферах діяльності.

Словник сучасної економічної теорії Макміллана. Innovations (інновація) – цей термін часто використовується як синонім слова “винахід” і належить і до технологічного удосконалення виробничих процесів, й до досягнення нових властивостей (attributes) і комбінацій властивостей, які продаються на ринку продуктів.

За динамічним підходом в багатьох джерелах можна зустріти такі тлумачення терміну “інновація”.

В енциклопедичному словнику бізнесмена: Менеджмент, маркетинг, інформатика. Інновація (інноваційний процес) – процес, який направлений на створення, виробництво, розвиток і якісне удосконалення нових видів виробів, технологій, організаційних форм.

Великий комерційний словник / Під ред. Т.Ф. Рябовой. Інновація – комплексний процес створення, розповсюдження і використання нового практичного засобу (новинки), необхідного для задоволення людських потреб, які можуть змінюватись під впливом суспільства .

Б. Санто вважає, що інновація – це такий суспільно-техніко-економічний процес, котрий через практичне використання ідей та винаходів призводить до створення кращих за своїми властивостями виробів, технологій, а у випадках, коли інновація орієнтована на економічну вигоду, прибуток, – її поява на ринку приносить додаткові доходи.

М. Калецькі вважає, що інновація – стимулює економічний розвиток, забезпечує на довгострокову перспективу скорочення тривалості економічних занепадів і продовжує періоди піднесення.

Е. Фон Хіппель, Х. Ріпс – інновація-нововведення; практична реалізація новацій.

У Б.Твісса інновація – це весь цикл: від виникнення ідеї до її комерційного освоєння. Але тут же можна зробити заперечення, оскільки буде неправомірно в поняття “інновація” включати розробку інновації, її створення, впровадження і дифузю. Всі ці етапи відносяться до інноваційної діяльності як процесу, результатом якого можуть бути новинки (нововведення) чи інновації. Вважаємо за доцільне підкреслити, що існує зв'язок між поняттями “інновація” та “інноваційний процес”, тому непотрібно їх отожднювати.

Х. Барнет пише, що інновація – “все нове”: кожна ідея, діяльність або матеріальний результат, що суттєво відрізняється за своїми ознаками від існуючих форм.

З перекладу Collins Cobuild English Language dictionary – London. Інновація – це нова ідея або метод, що впроваджується на етапі виготовлення чогось.

За посібником Фраскати (сер. 30-х рр.) інновація – перетворення ідеї в нову або в удосконалену продукцію, що надходить до ринків збуту чи економічно новий або вдосконалений процес використовуваний в мережі торгівлі або новий підхід у сфері суспільних послуг.

Отже, інновація – комерційне застосування нових більш продуктивних технологій, які суттєво змінюють обсяги, структуру та якість виробництва і споживання; вони існують у формі нових чи вдосконалених: товарів чи послуг (інновація – продукт) та технологічних процесів (інновація – процес).

Для глибшого розкриття поняття “інновація” потрібно використовувати системний підхід. І на основі аналізу чотирнадцятьма авторами сутності поняття “інновація” в журналі “Инновации” надано узагальнювальне його визначення як “процес реалізації нової ідеї в будь-якій сфері життя і діяльності людини, яка здатна до задоволення потреби на ринку і приносить економічний ефект” [4, с. 6].

У Законі України “Про інноваційну діяльність” [5] інновація – новостворені (застосовані) і (або) вдосконалені, конкурентоспроможні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технологічні рішення виробничого, адміністративного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери.

Ознайомившись вже з багатьма підходами до визначення самого поняття “інновація”, можна зробити висновок, що кожен автор висвітлює в терміні “інновація” своє бачення і розуміння цього явища, тому кожен з цих тлумачень є правильним та необхідним для розуміння і використання терміну “інновація”. Це дало можливість запропонувати власне визначення поняття “інновація”. *Інновація* – це “винахід” (ідея), який (яка) під час розробки, створення чи впровадження у виробництво, побут та інші сфери діяльності може перетворитися у нову (удосконалену) продукцію, технологію чи процес або просто залишатися ідеєю. Але все це ще є “нововведенням” і значення “інновації” воно набуває лише тоді, коли приносить комерційну вигоду. Тобто, інакше кажучи “інновація” – це результат комерціалізації нововведення (з іншого боку, це процес від розробки винаходу до його комерційного освоєння на ринку).

Отже, досліджуючи наукові підходи до визначення поняття “інновація”, доцільно висвітлити також питання сутності та взаємозв'язків між поняттями: “нововведення”, “інновація”, “інноваційний процес”. На нашу думку, не можна вважати, що “інновація є синонімом нововведення або новизни і може використовуватись поряд з ними” [1, с. 78]. По-перше, не тотожні самі поняття “новизна” і “нововведення”.

Новизна (новація) – це нова продукція (техніка), технологія, що можуть бути остаточним результатом науково-технічної діяльності, реалізації ідеї, винаходу; метод, що змінює середовище. Новація стає нововведенням з моменту впровадження у виробництво, побут, інші сфери діяльності, – тобто, з моменту використання. Багато новацій, не дочекавшись впровадження, морально старіють, втрачають новизну і свою комерційну привабливість [6, с. 35].

Отже, нововведення – це такий товар, який безпосередньо руками не можна торкнутись і фізично не виміряти: ним неможливо скористатися без певного мінімуму наукових знань, професійної компетенції і необхідної інформованості та без відповідної попередньої підготовки і перенавчання не реалізувати. Специфічною ознакою такого товару є його здатність до збільшення доходів [7, с. 54]. З іншого боку, нововведення – це процес втілення та поширення нових видів продуктів, послуг, виробничих процесів, ідей, методів роботи, усього нового щодо організації або її оточення [8, с. 77].

По-друге, інновація – це не просто нововведення, а нова функція виробництва, “нова комбінація”. Вона означає іншу якість засобів виробництва, яка досягається не шляхом дрібних поліпшень старого устаткування чи наявної організаційної схеми, а поруч з ними, через введення нових засобів виробництва чи систем його організації. Тобто будь-яка інновація є нововведенням, однак не кожне нововведення є інновацією [8, с. 35].

За міжнародними стандартами інновація – це остаточний результат інноваційної діяльності, що знайшов втілення у вигляді нового або вдосконаленого продукту, впроваджене на ринку, нового або вдосконаленого технологічного процесу, що використовується в практичній діяльності або в новому підході до соціальних послуг [7, с. 54], тобто тут вона розглядається в статичному контексті.

Однак фундатор інноваційної теорії Й.А.Шумпетер розглядав інновації в динаміці, тобто – як інноваційні процеси (виготовлення нового продукту, а не “новий продукт”; впровадження нового методу, а не “новий метод”; освоєння нового ринку...; отримання нового джерела сировини...; проведення реорганізації...) [9, с. 36]. Крім того, дуже важко провести межу, де закінчується інноваційна діяльність і де саме її кінцевий результат.

Адже процес впровадження нововведення на ринок вважається завершеним тільки тоді, коли споживач високо оцінить зроблене, буде вважати вироблений товар або послугу цінною стосовно своїх потреб, що проявляються в придбанні нового продукту або технології. Після впровадження нововведення у виробництво починається його розповсюдження (тиражування), а пізніше – дифузія (розповсюдження інновації, що вже освоєна і використовується, до інших господарюючих суб'єктів – в інші країни, в інші системи тощо). При цьому зростає як кількість споживачів інновації, так і кількість її виробників, оскільки при тиражуванні інновація виступає предметом купівлі-продажу. Нові виробники в умовах конкурентного середовища вдосконалюють споживчі або якісь інші властивості товару. Виникає, за теорією Шумпетера, “пакет інновацій”, і так безперервно.

Й. Шумпетер першим узагальнив теоретичні дослідження, які економічний розвиток виводили з процесів створення і впровадження у виробництво нових технологій і нових товарів. Такі процеси Шумпетер називає інноваційними. Тут він показує, що інновації витісняють старі продукти і виробництво, забезпечують структурну перебудову суспільства, тобто інновації виступають фактором “структурного руйнування”. Шумпетер в своїх дослідженнях користувався логікою, яку зараз називають Тріадою Шумпетера “винахід – інновація – дифузія”.

Багато дослідників не заперечують, що інновація – це процес, який має комплексний характер, – єдиний в своєму роді процес, що об'єднує науку, техніку, економіку, підприємництво і управління. Ми погоджуємось з цим твердженням і вважаємо, що термін “інновація” слід розуміти як “інноваційний процес”.

Інновація – це комплексний процес, котрий містить (створення, розробку, доведення до комерційного використання і розповсюдження нового технічного або якогось іншого рішення (новації), що задовольняє певну потребу.

Інновація в практичній діяльності інтерпретується як процес перетворення потенційного НТП в реальний, втілений в нові продукти та технології. В цьому процесі винахід, наукове знання або ідея набувають економічного змісту. Новація перетворюється на товар і виступає як об'єкт на ринку.

На відміну від НТП, інноваційний процес не завершується впровадженням нової техніки у виробництво або доведення до проектної потужності нової технології. Тобто інноваційний процес має безперервний характер навіть після впровадження, оскільки “з розповсюдженням (дифузією) новація вдосконалюється, стає більш ефективною, набуває нові споживчі властивості. Це відкриває для неї нові можливості застосування, нові ринки, а відповідно, і нових споживачів, котрі сприймають даний продукт, технологію або послугу як нові саме для себе” [4, с. 7].

Особливої уваги заслуговує той факт, що інноваційний процес в економічному й організаційному розумінні поділяється на окремі етапи, стадії, фази, які розрізняються між собою цільовим призначенням, специфікою управління, фінансуванням, остаточним результатом діяльності.

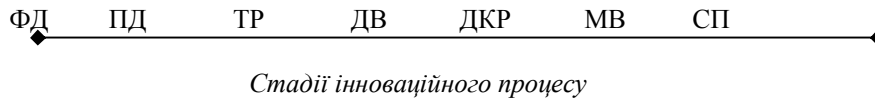
Відомо, що у дослідженнях структури інноваційного процесу більшість вітчизняних учених дотримується схеми: “дослідження – розробки – виробництво – маркетинг – продаж”. Американські дослідники розглядають інноваційний процес докладніше: “фундаментальні дослідження – прикладні дослідження – розробки – дослідження ринку – конструювання – дослідне виробництво – ринкове випробування – комерційне виробництво”. Усі вказані етапи взаємозумовлені і забезпечують успіх нововведення лише за умови інтеграції їх у єдине ціле.

На нашу думку, необхідно виділити, що “інноваційний процес” – це процес перетворення наукового знання у фізичну реальність, який звершується у просторі та часі і складається з таких взаємодіючих стадій:

- Ø виникнення ідеї (“дологічне” дослідження) (ДЛД);
- Ø фундаментальні дослідження (ФД);

- Ø прикладні дослідження (ПД);
- Ø технічні розробки (ТР);
- Ø дослідне виробництво (ДВ);
- Ø дослідно-конструкторські розробки (ДКР);
- Ø масове виробництво (МВ);
- Ø споживання (СП).

Наведені у логічній послідовності стадії інноваційного процесу можна зобразити схематично (рисунок).

Отже, на основі проведеного дослідження варто зазначити, що специфіка інноваційного процесу, під час розроблення інновації, обумовлена поступовим переміщенням центра уваги від сфери досліджень до сфери збуту. Водночас елементи інноваційного процесу перебувають у тісній взаємодії, постійно обмінюючись інформацією.

При цьому інноваційні етапи та стадії породжують організаційно відокремлені функціональні підрозділи, але якщо їх взаємодія не відтворює результатів, то інноваційний процес не досягає цілей. Кожна із стадій інноваційного процесу має свою організаційну форму, свою специфіку управління та цільове призначення. Проте вдосконалення інноваційного механізму на окремій стадії не підвищує результативності процесу загалом. Якщо цінні фундаментальні ідеї не використовуються для розробки нових технологічних процесів, а нові технології не перетворюються в товари суспільного попиту або застосовуються в локальних сферах, то потенціал цього нововведення практично не реалізується. Для забезпечення ефективності інноваційного процесу загалом першочергове значення мають такі форми його організації, за яких результат кожної стадії є основою для подальшого руху до наступної. Особливо важливе стикування стадій, що забезпечує неперервність, гнучкість і динамізм усього процесу.

Також слід зазначити, що інноваційний процес охоплює невиробничу сферу, сферу матеріального виробництва та сферу експлуатації. Він є системою стадій та робіт, яка має складну структуру. Інноваційні процеси більшою мірою, ніж інші елементи НТП, пов'язані з ринковими відносинами. Їхня спрямованість і темпи залежать від соціально-економічного середовища, в якому вони функціонують і розвиваються [10].

Крім того розрізняють три форми інноваційного процесу:

- Ø простий внутрішньо-організаційний (натуральна форма);
- Ø простий міжорганізаційний (товарна форма);
- Ø розширений.

Простий внутрішньо-організаційний інноваційний процес передбачає створення й використання нововведення у межах однієї організації. Нововведення при цьому не набирає безпосередньо товарної форми. У разі простого міжорганізаційного інноваційного процесу нововведення стають предметом купівлі-продажу в стосунках між виробниками та споживачами. Розширений інноваційний процес виявляється не тільки в самій інновації, а й у підготовці нових виробників для нововведення. Унаслідок взаємної конкуренції виробників нововведення вдосконалюється, набуває нових якостей, розширюються його ринки збуту [10].

Разом з тим, поняття "інноваційний процес" тісно пов'язане іншим – "інноваційна діяльність". Це діяльність, спрямована на використання й конкретизацію результатів наукових досліджень і розробок для розширення й оновлення номенклатури та підвищення якості продукції з її наступною ефективною реалізацією на внутрішньому і зарубіжному ринках. Інноваційна діяльність, яка пов'язана з капіталовкладенням в інновації, отримала назву інноваційної форми інвестування. Законом України "Про інвестиційну діяльність" [5] передбачено, що інноваційна діяльність, як одна з форм інвестиційної діяльності, здійснюється з метою впровадження досягнень науково-технічного прогресу у виробництво й соціальну сферу. При цьому результатом інноваційної діяльності є готовий товар, продукція, послуга, які підприємець реалізує споживачу інноваційної продукції по ціні, до складу якої входять витрати на виробництво та прибуток підприємця. Специфікою інноваційного товару є високий ступінь невизначеності при отриманні науково-технічного результату (високий ризик, від якого неможливо застрахуватися). Як заохочення до підприємництва і винагороди за ризик, ринкове господарство пропонує надприбуток.

Підсумовуючи вищенаведене, доцільно стверджувати, що "інноваційний процес" – це процес створення, розповсюдження та втілення новини, яка задовольняє нові суспільні потреби. Цей процес складається з окремих стадій, котрі відрізняються організацією праці, управлінням, фінансуванням стадій інноваційного процесу, котрий являє собою єдиний потік [8, с. 73].

На нашу думку, між поняттями "нововведення", "інновація" та "інноваційний процес" існує тісний зв'язок. Вони доповнюють одне одного і допомагають більш точно і влучніше розкрити суть кожного з них.

Найширшим терміном є інноваційний процес, оскільки в ньому ми можемо прослідкувати як нововведення під дією комерціалізації перетворюється в інновацію.

Висновки

Ринкові умови господарювання створюють для суб'єктів економіки високий рівень конкурентних відносин, у яких виграє той, на чийому боці конкурентні переваги у сфері виробництва і реалізації товарів. Конкурентні переваги досягаються завдяки впровадженню інновацій. Формування грамотної інноваційної політики потребує всебічного вивчення світової практики інноваційного розвитку і теорії інноватики.

Отже, дослідження в цій сфері показало, що сьогодні існує велика варіація у трактуванні поняття “інновація”, яка пов'язана із проблематикою конкретних ситуацій, що розглядаються і враховуються різними авторами, у підходах до вивчення процесу. Це дало можливість запропонувати власний підхід до визначення понять: “інновація” та “інноваційний процес” з урахуванням основних ознак, характерних для цих категорій. Також було зазначено основні стадії та форми інноваційного процесу; застосовуючи системний підхід, ґрунтовно розкрито сутність та взаємозв'язок понять: “нововведення”, “інновація”, “інноваційний процес”.

Перспективи подальших досліджень

За результатами дослідження встановлено, що розвиток науки, техніки та інновацій є визначальними чинниками економічного зростання. Різноманітні специфічні умови в інноваційній діяльності, зокрема економічній і організаційній, призводять до того, що не зважаючи на спільність предмета інновацій кожне її впровадження має ознаки унікальності. Разом з цим існує велика кількість класифікаційних ознак інновацій, які можна віднайти в різних сучасних економічних джерелах, де кожен економіст розглядає і трактує їх по-своєму.

Саме тому, обґрунтовані теоретичні основи дослідження інновацій будуть використані у подальших дослідженнях та розробках щодо системної класифікації інновацій, яка дозволяє розподілити їх за найбільш важливими ознаками з урахуванням різноманітних особливостей всіх ланок виробництва. Така класифікація є необхідною, оскільки від типу новин, які впроваджуються, залежать витрати на нововведення, методи організації інноваційних процесів, ефективність нововведення.

1. Проект Закону України “Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні на період до 2005 року” від 4 липня 2002 року. 2. Закон України “Про наукову та науково-технічну діяльність” від 1 грудня 1998 року. 3. Захарченко В., Албул А. *Инновационный процесс, опыт и перспективы* / В. Захарченко, А. Албул // *Бизнес Информ.* – 2000. – № 3. – С. 29–32. 4. Богданова О. *Инновационная деятельность: проблемы та становлення* / О. Богданова // *Регіональні становлення.* – 2002. – № 1. – С. 126–127. 5. Закон України “Про інноваційну діяльність” від 4 липня 2002 року № 40-IV. 6. Лапко О. *Инновационная деятельность в системе державного регулювання* / О. Лапко. – К.: ІЕП НАНУ, 1999. – 254 с. 7. *Статистика науки и инноваций: Краткий терминологический словарь* / Под ред. Л. М. Гохберга. – М.: ЦИСН, 1996. – 579 с. 8. Власова А.М., Краснокутська Н.В. *Инновационный менеджмент: Навч. посібник* / А.М. Власова, Н. В. Краснокутська. – К., 1997. – 92 с. 9. Бубенко П.Т., Прядкін К.К. *Наука та інноваційний процес в Україні* / П.Т. Бубенко // *Проблеми науки.* – 2003. – № 4. – С. 8–12. 10. *Державне регулювання економіки: навч. посіб.* / С.М. Чистов, А.Є. Никифоров, Т.Ф. Куценко та ін. – К.: КНЕУ, 2007. – 316 с.